

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку цифрової економіки на 2018-2020. Постанова Кабінет Міністрів України від 7 січня 2018 року.
2. The Future News : thefuture.news/smart-city.
3. Костюк Д. Як народжуються «розумні» міста у світі та Україні. Слідами Smart Building Forum: <https://techtoday.in.ua/news/yak-narodzhuysya-rozumni-mista-v-sviti-ta-ukrayini-slidami-smart-building-forum-92776.html/>
4. Стратегія Єдиного цифрового ринку - Digital Single Market Strategy. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2364078-misia-ocifruvati-ekonomiku-strategia-edinogo-cifrovogo-rinku.html>

Максим Житар

к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки,
заступник директора
навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи
Національний університет
державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

Ольга Сосновська

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та економіки
Київський університет імені Бориса Грінченка

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTI ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Узагальнення основних напрямків фінансової діяльності та механізмів її забезпечення дозволяють виділити напрями підвищення збалансованості фінансової діяльності підприємства в умовах цифровізації. У період циклічного розвитку національної економіки і фінансового ринку, важливим є вплив сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів діяльності підприємства і узгодження в часі його елементів. Так, в період кризи зростає вага впливу зовнішніх факторів, в період стійкого розвитку – вага внутрішніх. У той же час, в період кризи внутрішні мають позитивний вплив, зовнішні, як правило, негативний. В таких умовах можна спостерігати зменшення наявних методів і важелів управління фінансовими відносинами в зв'язку з тим, що більшість з них стають або недоступними (довгостроковий кредит, емісія цінних паперів, лізинг тощо), або неефективними (наприклад, планування, прогнозування в умовах високої інфляції). Також в цей період можна спостерігати трансформацію структури фінансових відносин, що не може не вплинути на структуру механізму збалансування фінансової діяльності підприємств. Так, в результаті зовнішніх обмежень відносини з фінансовим ринком скорочуються і стають більш вимогливими, при цьому відносини з державою розширюються, в першу чергу, за рахунок того, що останнім для виконання своїх функцій, завдань повинні взяти на себе деякі функції фінансового ринку. Важливим в таких умовах є ефективне нормативне, законодавче, інформаційне забезпечення фінансового механізму як з боку самих суб'єктів господарювання, так і держави.

Дослідження фінансової діяльності підприємства в умовах цифровізації дозволило виявити дві концепції щодо розробки, реалізації фінансових рішень: американську і французьку. На основі цих підходів в західній економічній науці сформувалися дві моделі організації фінансової діяльності підприємства: англосаксонська та європейська. Англосаксонська характеризується тим, що капітал підприємств в основному зосереджений в руках персоналу (найманих робітників-акціонерів) безпосередньо або через пенсійні фонди. У європейській моделі персонал компанії вкладає свої заощадження через банківські депозити, ощадні рахунки, страхування життя, облігації. Компанія забезпечує фінансування через фінансових посередників (банки, страхові компанії), які накопичують заощадження

працівників у відносно безризикові фінансові активи. Основною відмінністю цих моделей є те, що підвищення прибутковості або прибутковості біржової вартості компанії в англосаксонській моделі приносить вигоду безпосередньо працівникам-акціонерам, а в європейській моделі немає, так як винагороду за збереження заздалегідь профінансоване посередниками.

Вибір моделі фінансування призводить до різних варіантів функціонування економіки, з більшою реакцією попиту приватного сектора на економічні цикли в англосаксонській моделі, і більшою циклічною чутливістю фінансових посередників в європейській. Англосаксонська модель безпосередньо впливає на дохід споживачів-акціонерів, в європейській моделі цей дохід безризиковий, і ризик приймає форму ризику «слабкості» позичальників, то є ризик перекладається на фінансових посередників [1]. Таким чином, при виборі моделі, підприємство прагне отримати максимум вигод при мінімальному ризику. Однак прагнення зниження ризику в європейській моделі за допомогою фінансових посередників в разі банкрутства останніх веде до втрат. Але фінансування за допомогою фінансових посередників приносить вигоду в результаті диверсифікації ризику. Англосаксонська модель має одну значну перевагу - забезпечення приросту інвестицій. Важливий недолік європейської моделі - винагорода від депозитів не залежить від результативності використання фінансових ресурсів, в той час як доходи ощадної каси непостійні. Відмінності моделей можна пояснити підходами до дослідження фінансів підприємства і моделями національних фінансових систем. Якщо розглянути методологію дослідження, то перша концепція базується на категоріях «запасів», тобто статичних підходах дослідження фінансових процесів. Факт фінансової життя визначається в даному випадку згідно зовнішньому дослідженню, які пояснюються важливістю оцінки підприємства фінансовим ринком, тобто зовнішнім оточенням. Друга концепція - французька, вивчає підприємство як сукупність «потоків», тобто в динаміці, і аналізує збалансованість ліквідних грошових потоків на вході і виході підприємства в кожен даний момент часу. Факт фінансової життя сприймається як динамічна система операційної, фінансової, інвестиційної діяльності. І саме це, на нашу думку, зумовлює ті особливості, які притаманні системі фінансової оцінки, діагностики відповідно американської та французької школам фінансового менеджменту.

Слід зазначити, що приведені підходи не виключають один одного, а повинні доповнювати при аналізі і розробці стратегії управління фінансами всі етапи дослідження загальної системи. Так, наприклад відсутню категорію фінансової рівноваги в американській концепції фінансового менеджменту можна змістовно знайти в контексті управління грошовими коштами - Cash flow (синхронізації грошових потоків). Відзначимо, що статична рівновагу системи, властива американській школі, визначає його структуру, властивості, але не включає перехідні процеси. Вона, таким чином, визначає стан системи на конкретний момент часу. Крім того, однією з основних посилок є те, що початковий стан характеризується рівновагою, а, також, будь-які зовнішні впливи призводять, як правило, до встановлення нової рівноваги. Цей підхід відображає американський напрям сучасної теорії фірми, що оперує, перш за все, категоріями запасів, і визначає кількісні характеристики на початок і кінець певного періоду. Така методологія дозволяє виявити особливості внутрішньої структури системи, встановити напрямку руху, але, на жаль, не дає можливості оцінити процес релаксації, описати перехідні процеси і зміни характеристик, встановити фундаментальні проблеми досягнення рівноважного стану.

Список використаних джерел

1. Мамонтова Н. А. Умови забезпечення фінансової стійкості підприємств. Фінанси України. № 8. 2000. С. 103-106.
2. Сосновська О.О. Економічна безпека підприємства: сутність та ознаки забезпечення. Облік і фінанси, № 3 (81). 2018. С. 124-132.

3. Житар М. О. Концептуальні засади ефективності фінансового забезпечення інноваційного розвитку України. Збірник наукових праць учених та аспірантів «Економічний вісник університету», Переяслав-Хмельницький, 2015. С.14-18.

Ольга Завитій

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА – ЕКОНОМІКА ВІРТУАЛЬНОГО СВІТУ

Цифрова економіка – це не окрема галузь, а віртуальне середовище, яке доповнює нашу реальність. Все частіше цифрова економіка переплітається з традиційною економікою, роблячи чітко розмежування все складнішим. Основними продуктами цифрової економіки є ті ж самі товари і послуги традиційної економіки, що надаються за допомогою комп'ютерного обладнання і цифрових систем та глобальної мережі Інтернет.

С. Коляденко розглядає цифрову економіку як таку, що базується на виробництві електронних товарів і сервісів високотехнологічними бізнес-структурами і дистрибуції цієї продукції за допомогою електронної комерції. Тобто, під цифровою економікою автор розуміє виробництво, продажі і постачання продуктів через комп'ютерні мережі [1, с.106-107].

Карчева Г. розглядає цифрову економіку з врахуванням її потенційних можливостей – як ще нереалізовану трансформацію всіх сфер економіки завдяки перенесенню всіх інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу [2, с.115].

Характерною особливістю цифрової економіки – це її зв'язок з економікою на вимогу, яка передбачає продаж товарів і послуг, а отримання доступу до них саме в той момент, коли це потрібно. Отримання замовлень відбувається онлайн, а їх виконання – офлайн. Переваги економіки на вимогу це: висока швидкість отримання необхідної послуги або товару.

Для успішного формування цифрової економіки потрібні ефективно функціонуючі три компоненти:

- нормативно правова база;
- навички, необхідні працівникам, бізнесменам, державним службовцям, для використання можливостей цифрових технологій;
- ефективні і підзвітні інститути, що використовують Інтернет для розширення прав і можливостей громадян.

Безперечно, цифрова економіка відкриває нові можливості продукту, так і в репрезентації його можливому покупцеві. Причому, конкурентні переваги у цій сфері отримують нові форми кооперації – так звані «технологічні платформи».

Яскравими прикладами таких платформ є міжнародні Alibaba, Amazon, eBay або вітчизняні Olx, rabota. ua. Для того, щоб працювати (продавати товар чи послугу) необхідно лише пройти кількахвилинну реєстрацію. А інтегровані в платформі інструменти допоможуть не тільки представити товар кращим, а й забезпечать охоплення максимально-широкого кола потенційних споживачів. Завдяки інтерактивним сервісам продавець завжди знає де попит на його товар і може керувати продажами. Це, у свою чергу, означає додатковий прибуток.

Шлях цифрової трансформації та успіхів цифрової економіки залежить від спільних узгоджених зусиль і держави і бізнесу. І це не просто автоматизація виробництва та виробничих процесів. В першу чергу, це зміни в бізнес-моделі, стратегії розвитку, перегляд бізнес-середовища та правил в яких працює бізнес.

Цифрова економіка передбачає широке використання технологій великих масивів даних (Big data), індустріального Інтернету речей та Інтернету речей (IIoT/IoT), хмарних обчислень, квантових технологій, NBIC-конвергенції (конвергенції нано- біо- інфо-та